

taisesti; parempi oli Bollmarin painos (1845). Käännöksiä ovat toimittaneet San Marte (Schulz), Keller ja Simrock. W. 1853 ilmautui Plönien'in toimesta alkuperäinen teos nykyaikajan saksan kielisen käännöksen ja alkulauseena olevan esitelmän kanssa, johon vielä on lisätty kartta Rudrunissa mainituista paikoista. Kaikkein uusin painos on Karl Bartschin, joka on toinen nios Franz Pfeifferin antamia „Keskiajan saksalaisia klassikoita“ (Rudrun, Leipzigissä 1865). Myöskin on koetettu puhdistaa alkuperäiseen tarinaan perustuvaa osaa myöhempiin aikojen lisäyksistä. Tätä ovat Ettmüller ja Müllenhoff yrittäneet tekemään, joista edellinen runonelman 1705:stä wärjystä ei ole jättänyt muuta kuin 754, jälkimäinen ainoastaan 415.

B. F. G.

Runeclmia.

Kirj. A. K.

Pohjatuuli.

Syyskuun päivä on ja raikas pohjatuuli
 Wuorten harjanteilta huminalla kiittää,
 Pilvivuorii harmait' alas kiiritellen
 Pimentolan summast' maasta. Hurja leikki
 Onpi taivaan kannen alla: surutornii
 Siellä nonsee, kaatuu, koska taistelevat
 Sotasankarit ja hirveet lohikäärmeet.
 Ankarasti Tapiolan kannel kaikuu,
 Lempeen koivun seppel, se kellastunut,
 Alas riistotaan ja sinkoilevat lehdet
 Ympär' avaruutta, koska syksyn myrskyt
 Pauhaa, riehun, kosket kuohuvina jyskyy,
 Paimen-savu niitun kantoselta töyryältä
 Korkealle kiertoilee ja Kurkiliuta,
 Niinkuin lumireki, sineyttä kyntää,
 Kiirehtien päivän maihin helteisihin. —
 Ulos kohti pohjaa nuorukainen lähtee
 Temmellykseen myrskyjen, ja sydämensä
 Urheasti sykkyy, ylös rintans' kohoo,
 Hengittäen ilman viileätä virtaa,
 Niinkuin hauki veden väljän aaltoo nielee,
 Koska pahtehesta pataman hän pääsee.
 Uljaasti hän astuu, kultanummen povi
 Alla kumahtelee; ylös kunnahalle
 Käyskelee hän vastavirrass' pohjatuulen.
 Ja hän seisoo viimein kunaan kiirehellä,
 Josta katse kauas Pohjolahan ehtii;
 Näkeväsi luulet tarinoiden mailman,
 Siintävän siellä Lapin sammaleiset vuoret.
 Jalon kartanon myös näet ja sen ympär'

Halaviston juhlallisen, kumarrellen tuless';
 Neito nuori, ihana kuin kevät-aamu,
 Wäikkyilevi halaviston himeydess',
 Ruusu kauniin kartanon tñ kukkatarhass'.
 Kenpä poimasee tñ runsun? Kelle suotiin
 Onni häntä kiinnittämään povehensa?
 Nuorukainen, joka kunnahalla seisoo
 Tuimass' pohjatuless', neidon lemмен voitti.
 Lakkaamatta yhdessä heidän sieluns käyvät
 Sekä laaksoiss' että vuotehella pilvein
 Ijankaikkisuuden sini-tanterella.
 Kaunis ruusu halavien hyminässä
 Päänsä uneksuen alas kallistavi,
 Unissansa hymyilee, ja nuorukainen
 Pohjatuless' kultanummen kunnahalla
 Ylös päänsä nostaa, otsans kirkkaasta loistaa,
 Ja hän lausuilevi haurauksess' lemмен:
 Riehu onnen tuuli, raikas pohjatuuli,
 Riehu vapaast' ympär' poskieni tulta,
 Puheltaen kultain kotokartanosta.
 Hänen näin, terävä on lemмен katse,
 Niinkuin säde kesäpäivän auringosta.
 Neidon näin, hämärässä yrttitarhan
 Korkeen halaviston suojass' käyskelee hän
 Ylkääns muistellen, ja keltakiharansa
 Loiskeilevat tuiman tuulen siipein alla.
 Riehu onnen tuuli, raikas pohjatuuli,
 Riehu vapaast' ympär' poskieni tulta,
 Puheltaen kultain kotokartanosta.

Lapsi.

Kaukokotihinsa kulkee
 Pitkin tietä pieni laps',
 Ja lähestyvi ehtoo tyyni,
 Lempcesti loistavat korkuuden tähdet.

Nukkuvi hän väsyneenä
 Pimeen kuusen kohinaan,
 Ja sinikorkeuden tähti
 On hänen vartians hämärässä yösen.

Koska aamu hymyilevi,
 Tielle lähtee lapsi taas,
 Ja kotomäki viimein siintää,
 Siintää sen riippuva-oksaset koivut.

Niin hän ehtii kototuvan:
 Äiti leipoo pöydän päässä
 Ja kultakirkas uuni leimuu,
 Heleesti aurinko akkunast' paistaa.

Paistehessa aurinkosen
Kehto seisoo laattiall',
Ja lapsi helmass' kehtoon istuu
Äiti ja aukasee povensa aarteet.

Koivistosta Kotomäen
Sisär tulee vihdastost'
Ja tuomisia Metsolasta
Lapselle äitins' rinnoille hän kantaa.

Hajahtaess' vihdan lehden,
Kulta-uunin leimuessa'
Ja paistehessa aurinkosen
Lapsi on nukkunut äitinsä helmaan.

Ihanasti äitin kasvot
Päivän hohteess' kimmeltää;
Hän laulelevi kuinka lapsi
Kulkevi unissaan taivahan maahan;

Kuinka kuusen kohinassa
Makeesti hän uneksuun,
Ja korkeuden tähti tyyni
On hänen vartians hämäärä's yösen;

Kuinka viimein kuumottavi
Kototalo kaukanen;
Ja on siell' lehtimajan juhla,
Wuorilla valkeat leimuen loistaa.

Alma.

Koreess' kartanossa Alma kasvoi,
Kauniiks' immeks' yleni,
Isä oli hänell' armas, lempee,
Äitin hellän Kalma vei.

Ei hän tiennyt miten omi vaipuu
Emon oman helmahan;
Emo vieras häntä kasvatteli
Kädell' kiivaall', ankarall'.

Toki leppeytt' ja lempee täynnä
Loisti Alman katsanto,
Mutta hymy synkee, murheellinen
Wäikkyy hänen huulillans.

Tyyni oli hän kuin pohjan valo
Wuorten kiireill' kesä-yöss',
Lempeä kuin lehdikköinen saari
Kosk' on myrsky vajennut.

Riensi vihelijäinen immen luoksi,
Avun, turvan aina sai,
Lohdutuksen murheellinen mieli,
Armon aina rikkoja.

Metsän huminassa käyskelevi
Alat' impi unelmiss',
Katsahdellen silmäll' riutuvalla
Sineyteen korkuuden.

Mitä mietiskelee kelmee neito,
Uneksuun laaksossa?
Miksi riutuen hän katsahtelee
Sineyteen korkuuden?

Eipä pääsnyt täällä kenkään käymään
Sydämmensä kammioon,
Sieltä virtasi vaan lemmen liekki
Taivaallisest' säteillen.

Pian toki Kalman kylmä tuuli
Liekin tämän sammutti.
Kuolon syliin tyttö kaunis nukkui,
Niinkuin päivä läntehen.

Nuoret neidot, kasvinkumppaninsa,
Hänen kääreit' liinoin,
Koristelit arkkuns kukkasilla;
Tuonen tupaan vietiin hän.

Kirkas oli pyhäpäivän taivas,
Kirkas päivä heluntain.
Metsä humisi ja linnut lauloi,
Koska impi vietiin pois.

Tuli kalmistosta murhejoukko,
Eipä impi tullutkaan,
Silloin naiset nuoret itkuun päätyi,
Ettei tullut ystävänsä.

Murehtivat nuoret, niinmyös vanhat,
Kauan häntä kaivattiin;
Muistella kadmennutta haamuu
Kyynele juoksi virtana.

Mutta ihana on murhe tämä,
Sointoon taivasten se vie,
Läpi kyyneleasteen lempeest' paistaa
Toivon päivä armahin.

Myrsky.

Meren pintaa haaksi kyntelevi
Täydess' purjeess' seilaten, ja aurinkonen
Alas kiirii puolipäivän korkuudesta
Lännen satamiin ja ihanasti nukkuu
Pilvikehtoon. Ahden valtakunta lepää.
Juhlallisest' haaksi, majestectin kuva,
Retkeilevi lakeudell' sininiityn,
Woimallisest' huippuus pilvein piiriin nostain.
Perämies hän kädell' vahvall', silmäll' tarkall'

Johtaa suunnan, laivan herra kannell' käypi
 Komea kuin kuningas, ja miehistönsä
 Partahalla seisten, katsahtelee kauas,
 Toiveess' nähdä sinerrystä isäin maasta.
 Mutta läheneepi yö, ja mustat pilvet
 Tuulen siivill' idän rannalt' ylös kohoo.
 Leimahtaapa pilvein alla, Ukon nuolet
 Ovat lentämässä maan ja taivaan välissä;
 Aalto, aino heräymään kerkee,
 Kuohuen jo rynkää vasten haaksen laittaa.
 Tuuli myrskyks' käy, ja hirmuisessa kaaress',
 Yli taivaan kestäin, etelästä pohjaan,
 Ukkospilvi päälle karkaa uhkaileva,
 Ankara ja täynnä metelii ja pauhun,
 Niinkuin päivä tuomion, ja aallot riehuu,
 Kihisee ja temmeltää ja pehtaroitsee
 Ympär laivan, kuni hurjat lohikäärmeet,
 Kuiskain miesten korviin kuolon kylmää kieltä.
 Laivattaren ääni pimeässä yössä
 Haaksen kannell' kaikuu manaten ja käskein.
 Miehet kiipee, vetää, köydet myrskyssä vinkuu,
 Mastot narsisee ja purjeet tuimast' pläikkyy
 Niinkuin sodassa kiväärein sekapauke.
 Synkeet pilvet taivaan peittää, kaikkialla
 Wallitsevi pimeys, mut pimeydess'
 Wälähtelee salavat ja korkuus kaikuu
 Pauhinasta, joka maailman ääriin kiirii;
 Elon Herran jyrisevä ääni! —
 Hirmuisesti riehuu korkeus ja syvyys:
 Tulen välkkynässä, kosk kärkelevä laine
 Haaksen rintaa lyö ja ylös roiske lentää,
 Näet kuvan, niinkuin korkee hyyrtehdinen
 Talven koivu, hetken väikkylevän ilmass';
 Mutta samassa se kaatuu, valelevi
 Laivan kannen vedell' kuohuvalla.
 Tulen välkkynässä miesten kasvot loistaa
 Kelmeät kuin peikkoin, epäilyksen vimmast'
 Wäännetyt ja kätens lannistua tahtoo.
 Mutta laivattaren ääni haaksen kannell'
 Halki myrskyn voimallisest' kaikuu,
 Manaten ja lohduttaen miehistöä.
 Miehet kiipee, vetää, köydet myrskyssä vinkuu,
 Mutta purjeet, kokoon käärittyinä viimein,
 Ovat vajenneet, eik' kumartele enään
 Haaksi yhtä syvältä kuin ennen
 Kohden ammottavaa, pohjatonta hautaa.
 Toki syvyys alal' huokaa, korkuus pauhaa,
 Rankasatehena vettä ammentaan
 Meren aavan poveen, joka nousee, vaipuu,
 Kohisee ja kuohuu tuskissansa myrskyssä.
 Mutta haaksi, vaikka mastoill' tyhjill',
 Eteenpäin, kuin kotka, nopeasti kiittää,
 Keularaa'allansa aaltoo tempoellen;
 Nenä hyrskyy, roiske ammahtaan lentää
 Ylös korkuuteen ja laivaa valelevi:
 Leikki ankar' Ahden lakealla aholl' —
 Mutta viimein toki myrsky heikenevi,

Masentuvi aalto, käyden lepoon taasen,
 Ilman rantohin pois pakenevat pilvet,
 Taivas kirkastuu ja aurinkonen nousee,
 Hymyellen niinkuin isä lapsillensa.
 „Terve elon, toivon lähettiläs, terve!“
 Riemuten nyt miehet laivan kannell' huutaa.
 Kosteill' silmill' seisovat he, nähdessänsä
 Kodon sataman; sen vuoret aamuss' hohtaa.
 Ja tän aamun kutsuvat he onnen aamuks',
 Myrskyn menneen kutsuvat he onnen myrskyks'.

Rotimaan Kirjallisuutta.

**Läsning för Finner, uti Blandade, fester-
 ländska, ämnen, af C. A. Gottlund.** Första
 häftet. Helsingfors 1864—1866 [f. o. Lu-
 kemista Suomalaisille, Sekalaisissa, isän-
 maallisissa, aineissa. Kirjoittanut C. A.
 Gottlund. Ensimmäinen vihko. Helsingissä
 1864—1866]. XVI+408 sivu. 8:o. Hinta
 6 markkaa.

Tämän kirjan arvostelu voisi täyttää yhden
 numeron Ruokauslehtä; se kävisi myöskin suo-
 rittaa parilla sanalla: Sekalaiset aineet, sekalai-
 set ajatukset. Lukijain kiinnostus ei jätäne edes-
 listä ehtoa, — C. A. Gottlund'in nimi ei jätä
 jälkimäistä.

Kaarlo Alfel Gottlund syntyi Helmik. 24 p.
 1796 Ruotsin-pyhätään kappelissa ja vietti sitten
 enimmäen osan nuoruuttansa Juwan pitäjässä,
 jossa hänen isänsä oli kirkkoherrana. W. 1814
 hän tuli opistolaisiksi Turussa, siirtyi syysyllä
 1816 Upsalaan, ja oleskeli sittemmin lähes kaksi
 kymmentä vuotta (eli vuoteen 1834) enimmäl-
 tään Ruotsin puolella. Tämä aian-jakso on
 Gottlund'in warsinainen waitutus-aika, jolloin
 nuoruuden into ja kansallisuuden harrastus pa-
 niivat hänen wilkkaat ja jalot luonnon-lahjansa
 liikkeelle. Sanottakoon Gottlund'ista muutoin
 mitä hywänsä, niin ainakin täytyy myöntää, että
 hän on ollut ensimmäisiä, jotka waatiwat Sue-
 menkielen asettamista yleiseksi siivistyskieleksi Sue-
 menmaassa ja kenties kaikkein ensimmäinen, joka
 monenpuolisella kirjallisella toimella koetti todis-
 ta tämän asian mahdollisuutta. Hänen ensi-
 mäinen kirjallinen brityksenä oli eräs „Svenff
 Ritterraturtidning" isä w. 1817 painettu arvos-
 telu Riis'in teoksesta „Finland und seine Be-
 wohner". Seuraavana vuonna hän antoi Up-
 salassa wäitöskirjansa „De Proverbiis Fennicis"